

L N B

LNB PRESES APSKATS

16-04-2021

Sagatavoja:
INFORMĀCIJAS PAKALPOJUMU UN SBA NODAĻA
UZZIŅU UN INFORMĀCIJAS CENTRS

Lai dzīvo uzvarētāji!

Tā gadās reti, taču šogad Lielajos lasīšanas svētkos trīs pirmās vietas saņēma vienā izdevniecībā – "Latvijas Mediji" – iznākušās grāmatas.

LINDA KUSINA-ŠULCE

Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija (BJVZ) pastāv jau 21 gadu – proti, neatkarības laikā dzimušie, iespējams, pat ne spēj atcerēties, ka reiz tā nebija un Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Bērnu literatūras centra vadītājai Silvijai Tretjakovai nācās tik daudz imitoto lasīšanas veicināšanas pasākumu izdomāt un iedzīvāt. Visus šos gadus Silvija Tretjakova ir bijusi žūrijas nerimstošs dzinējspēks, uzturot ideju dzīvu pat gadus, kad valsts sarakstā iekļautas grāmatas neveļēdīgas finansāli atbalstīt, kā arī pastāvīgi to attīstot no sākotnējās Bērnu žūrijas, kas uzrunāja galvenokārt mazākos lasītājus, caur Bērnu un jauniešu žūriju līdz Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijai – jo pirmajiem, kas iesaistījās lasīšanas veicināšanas programmā, nu daudziem pašiem jau ir bērni, ar kuriem lasīt kopā un kuriem lasīt priekšā. Gaidāms, ka arī šogad BJVZ piedzīvos pozitīvas izmaiņas, taču kādas – to Silvija Tretjakova sola atklāt tikai īpaša preses konference Pasaules grāmatu diena 23. aprīlī. Tādēļ šoreiz – par aizvadīto BJVZ ciklu.

Pirmo reizi – tiešsaistē

Koronavīrusa pandēmija iespējamo pilnīgi visas dzīves norises, un arī Lielie lasīšanas svētki pirmo reizi notika neklātienē – sociālā tīklā "Facebook" tiešsaistē. Iespējams, šoreiz tas bija pat savā ziņā pozitīvi, jo tādējādi starp vairāk nekā 2000 dalībniekiem varēja būt lasītāji no Latvijas, Zviedrijas, Norvēģijas, Spānijas, Brazīlijas, ASV un citām valstīm, uz kurām aizceļo BJVZ grāmatas. Paša žūrija pērn piedalījies un savu viedokli pauduši 13 000 lielu un mazu lasītāju, ne tikai noverto grāmatas, bet arī rakstot atsauksmes un pārdomas par izlasīto.

Pagājušajā gadā BJVZ piedalījies lasītāji 604 Latvijas bibliotēkas un skolas, kā arī 68 latviešu diasporas centros 29 pasaules valstīs. Visvairāk dalībnieku bijis Balvu Centrālajā bibliotēkā, visvairāk dalībnieku Vecāku žūrijai izdevies piesaistīt Sūntažu vidusskolas bibliotēkai. Kuldīgas Galvenā bibliotēka saņēma balvu par regulāru sadarbību ar visām pilsētas izglītības iestādēm, Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas bibliotēka – par izcilu prasmi iesaistīt programmu jauniešus. Savukārt Luk-

semburgas Eiropas skola, Viņas latviešu skola "Kalniņiem pāri", Latviešu bērnu skola "Niederlande" "Diegabiksis", pārejie diasporas centri – pateicību par latviešu valodas neatlaidīgu stiprināšanu un lasītpriekša rosināšanu.

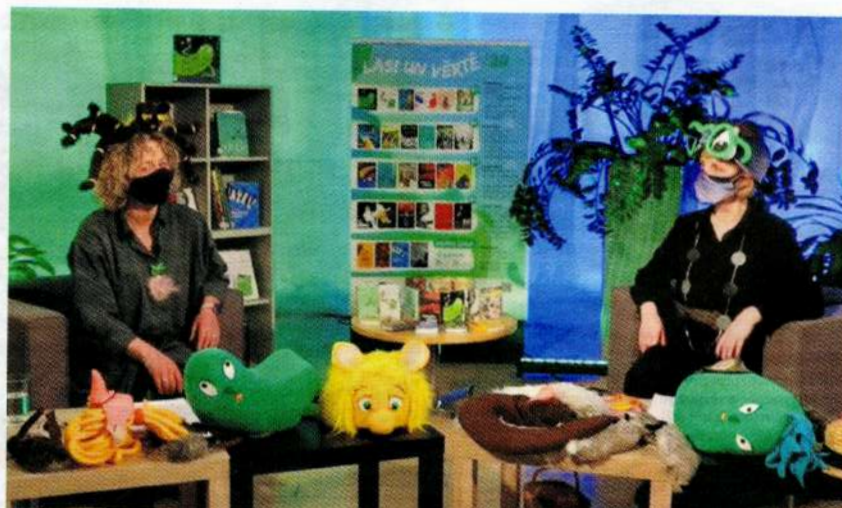
Svaru kausi izlīdzinās

"Pirms 20 gadiem, iesakot lasīšanas programmu, trūka līdzvērtīgu oriģinālliteratūras darbu tulkotājiem, ko piedāvāt lasītājiem," atceras Silvija Tretjakova, piebilstot, "latviešu autoru bilžu grāmatām bija plāni vāki, tās bija brošētas burtiņcipars, par ilustrāciju kurtiņi bija grūti izteikties. Tolaik godalgotās vietas ieguva vien dažas oriģinālliteratūras grāmatas."

Iepriekšējos gados Silvija Tretjakova atzinīgi izteikusies par latviešu rakstniekiem, kuri macās no žūrijas sarakstā iesniegtajām tulkotajām grāmatām, un, skat, 2020. gada sarakstā jau bija iekļauti 14 no lietuviešu, igauņu, zviedru, somu, krievu, franču un katalāņu valodām tulkoti darbi un 14 latviešu rakstnieku grāmatas, tātad tieši puse. Tiesa gan, starp apbalvotajām attiecībā mazliet par labu tulkotajām – devīpas pret sešām. Toties jau sesto reizi balva aizceļojusi pie bērnu lemiņotā rakstnieka Jura Zvirgdiņa – šoreiz viņa grāmata "Rasas vasara" vecumgrupā "5+" sapņemusi 1153 balsis un trešo vietu.

Visvairāk 2020. gada BJVZ latviešu rakstnieki bijuši pārstāvēti vecumā grupā "11+", un tas diezgan precīzi ataino faktu, ka ir ļoti labas un pat izcilas latviešu rakstnieku grāmatas mazākajiem bērniem, un ir ļoti labas un izcilas grāmatas jauniešiem vecumā no 15 gadiem, bet starposms pārstāvēts vājāk, un īpaši tas sakāms par grāmatām, kas uzrunā zēnus.

Tomēr Silvijas Tretjakovas apkopotā statistika ir cerīga arī šajā ziņā – sākotnējā programmā piedalījās tikai trešā daļa zēnu, patlaban attiecība starp BJVZ lasītājiem un lasītājām jau teju izlīdzinājies – zēnu ir 40, bet meiteņu – 60 procenti. "Skiet, panākums niecīgs, taču tiek pakāpeniski risināta problēma, kas traucē zēniem būt tik pat sekmīgiem kā meitenēm, jo viņi lasīšanas rādītāji krievi atpaliek. Tāpat mazākam pieaug ļoti labu lasītāju skaits no 2,9% 15 gadu vecumā gadsimta sākumā līdz 4,8% 2018. gadā, kā tas fikseis starptautiskajos lasīšanas svētkos. Daļu nopelnu

EKRĀNUZŅĒMUMS NO LATVIJAS NACIONĀLĀS BIBLIOTĒKAS "YOUTUBE" KANĀLA

"Lielos lasīšanas svētkos 2021" tiešsaistē vada Zirnēklene Tarantella jeb Latvijas Radio režisore Diāna Sprōge un Muša Gudriniece jeb Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bērnu literatūras centra vadītāja Silvija Tretjakova.

noteikti var piešķirt Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas ilgtermiņa darbībai," uzskata Silvija Tretjakova.

Vēl daudz darāma

Tomēr, kaut arī labo lasītāju skaits pētījumos aug, 2018. gada veikts PISA pētījums liecina, ka no visiem 9. klases audzēkiem, proti, piecpadsmitgadīgajiem Latvijas skolēniem, 38% skolēnu atzīst, ka nevar saprast sarežģītus tekstus, tikai par procentu mazāk, lai tekstu izprastu, tas jāpārlasa vairākkārt, gandrīz trešā daļa nelasa tekoši, bet 22% ir grūti atbildēt uz jautājumiem par tekstu. Lai šo situāciju uzlabotu un lai BJVZ dotu labumu arī tiem bērniem un jauniešiem, kuri, iespējams, aktīvi neiesaistīties žūrijas darbā, pagājušajā gadā žūrijas eksperti sagatavoja īpašu metodi materiālu kopumu "Lasī! Atbalsti! Iesaisties!", kuru gan vecāki, gan skolotāji, gan arī ikviens cits interesents var uzmeklēt un brīvi lietot vietnē "Skola 2030". Materiāla iekļautas gan gada spēles un krustvārdu miklas, gan diskusiju stratēģijas, zīmēšana un radošā rakstīšana, kopīgā un atšķirīgā meklējumi, kā arī testi.

Silvija Tretjakova stāsta, ka metodiskais materiāls sākotnēji bija paredzēts tikai BJVZ rezultātīvai īstenošanai 600 līdz 700 aktīvākajās bibliotēkās, kuras šo programmu katru gadu izmanto, lai motivētu bērnus un jauniešus lasīt, vērtēt, rosināt lasītprieku, kā arī veidotu lasīšanas kopienas, papildinātu bibliotēku krājumus ar jaunāko un kvalitatīvo literatūru bērniem. "Iesaistītie izglītības nozares konsultanti konstatēja, ka izde-

vums veiksmīgi var tikt izmantots arī integrēšanai mācību stundās, jo noder visiem izglītības posmiem, palīdzot sasniegt 60 rezultātus, kas noteikti izglītības standartā un Pirmsskolas izglītības vadlīnijās. Materiāls izmantojams arī starppriekšmetu saiknes īstenošanai, attīstot caurviju prasmes, sadarbojoties ar kultūras izpratnes un pašizglītības skolotājiem, sociālas un pilsoniskās jomas priekšmetu skolotājiem, atsevišķos gadījumos arī integrējot dabaszinību jautājumus," stāsta Silvija Tretjakova.

Viena no ekspertēm, kas novērtēja materiāla "Lasī! Atbalsti! Iesaisties!" kvalitāti, bija Inese Lācauniece – vairāku mācību grāmatu līdzautore, latviešu valodas un literatūras skolotāja Franču licejā, kā arī atbildīga par literatūras sadaļu programmu "Skola 2030".

Žūrijas dalībnieki uzaicināja viņu izskatīt izveidotos materiālus un pārliecināties,

vai tie atbilst kompetenču izglītības koncepcijai un iekļaujami ar šo birku. Eksperte atzinusi, ka materiāli, lai arī ne vienmēr precīzi saskan ar literatūras programmu piedāvāto saturu, tomēr ir lietderīgi un īpaši izmantojami lasīšanas veicināšanai.

"Budama strādājošā skolotāja, es noteikti saku, ka jāseko līdzi jaunākajai literatūrai, mūsdienu skola nevar palikt tikai klasika, tāpēc šī programma ir ļoti palīdzīga, jo parāda vērtīgākus darbus. Skolotājam var būt sarežģīti orientēties visā jaunākās literatūras klāstā, bet Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija iezīmē darbus, kas noteikti būtu iekļaujami. Runājot par vecumposmu iedalījumu, to katrs skolotājs, zinot savus audzēkus, vislabāk var izvērtēt, vai piedāvāt grāmatas, kuras iekļautas konkrētā vecuma sarakstā, vai arī kādu no augstāka vai zemāka vecuma, taču tas noteikti ir ļoti palīdzīgs materiāls," apstiprināja Inese Lācauniece.

Viņa arī uzskata, ka nevajadzētu pārmēru satraukties, ja kādā brīdī – parasti pusaudžu vecumā – skolēni sāk lasīt mazāk: "Mūsdienu jauniešiem bez lasīšanas ir bezgali daudz iespēju brīva laika pavadīšanai, manai paaudzei vilinājumu bija krievi mazāk. Otrs – skolu programmas bieži vien tiek analizēti konkrēti darbi, nepiedāvājot skolēnam izvēles iespējas grāmatas atbilstoši katra interesēm. Protams, ir obligāti apgūstami darbi, bet ir arī tādi, kuros svarīga lasīšanas veicināšana." Inese Lācauniece arī uzsvēr lasīšanas ieradumu atšķirības starp zēniem un meitenēm, norādot, ka vecumā no 14, 15 gadiem pušiem piemērotas literatūras trūkst, turklāt tieši šajā vecumā zēni nereti no daļlīteratūras vairāk pāriet pie dokumentālas vai pašpilnveidošanas literatūras: "Nav tā, ka nelasa – viņi lasa nedaudz atšķirīgu literatūru, un, protams, mūsdienu bērni ļoti daudz lasa svešvalodas."

■ BĒRNU, JAUNIEŠU UN VECĀKU ŽŪRIJAS UZVARĒTĀJI 2020

Vieta	Autors, grāmata	Izdevējs	Balsu skaits
5+			
1.	Anna Ļenasa, "Krāsu moškis"	Latvijas Mediji, 2020	1699
2.	Sabine Košeleva, "Gurķis Elmārs, kas dikti krenķējās"	Pētergailis, 2019	1641
3.	Juris Zvirgdiņš, "Rasas vasara"	Pētergailis, 2020	1153
9+			
1.	Dzintars Tilaks, "Papus Tru"	Zvaigzne ABC, 2019	577
2.	Edgars Valters, "Poku grāmata"	Zvaigzne ABC, 2019	571
3.	Anna Starobineca, "Vilka midzens"	Zvaigzne ABC, 2019	396
11+			
1.	Jurga Vīle, Lina Itagaki, "Sibīrijas haiku"	Liels un mazs, 2020	437
2.	Kristīna Olsons, "Erglūklints noslēpums"	Zvaigzne ABC, 2020	429
3.	Rēli Reinusa, "Marks, maģija un vilkate Vilma"	Jāna Rozes apgāds, 2020	256
15+			
1.	Rasa Bugavičute-Pēce, "Puika, kurš redzēja tumsā"	Latvijas Mediji, 2019	394
2.	Džejs Ašers, "Trīspadsmit iemesli"	Zvaigzne ABC, 2020	242
3.	Gatis Ezerkalns, "Ragana manā skapī"	Zvaigzne ABC, 2019	149
Vecāku žūrija			
1.	Eve Hietamies, "Tētis uz pilnu slodzi"	Latvijas Mediji, 2019	469
2.	Žiljens Sandrels, "Briņumu istaba"	Zvaigzne ABC, 2019	392
3.	Māris Bērziņš, "Aizliegtais pianīns"	Dienas Grāmata, 2019	266

Vārds laureātiem

Grāmatas "Krāsu mošķis" tulkojāja Dace Meiere:

"Cilvekiem – gan lieliem, gan maziem – patik spēlēt un patik arī kolekcionēt. Aizrautīgi krāt var visu ko. Un konkrētu grāmatu kaudzītes izlasišanai un novērtēšanai piemīt gan spēlēšanās, gan krāšanas elements. Vēl, protams, svarīga ir arī piederības sajūta – katrs BJVŽ lasītājs kļūst par ļoti plašas kopienas biedru.

Aizkustinošākie un iepriecinošākie mirkli šoreiz bija, saņemot isas vestulītes un feisbuka komentārus no paziņām gan Latvijā, gan tāluma: "Mēs arī lasījām!", "Tā bija arī mūsu izvēle", "Urrrā, mūsējā grāmata uzvarēja!". Ir ļoti sajūst tādu atgriezenisko saiti, redzēt, ka tulkojumi nepazūd tukšumā.

Tik mazas grāmatīņas tulkojot, atbildība nav mazāka: vārdu un teikumu ir tik maz, ka katram no tiem ir nopietnāks svars. Bieži vien pat lieliem cilvēkiem ir grūti izprast savas emocijas un jūtas, kur nu vēl pavisam mazajiem. Labi, ka uzrodas tāds mošķis un māca apjēgt un nosaukt vārdā visu, ko jūtam."

Rakstniece, grāmatas "Puika, kurš redzēja tumsā" autore Rasa Bugavičute-Pēce:

"Ū, jē un visādi citādi sajūsmas izsaučieni. Ir ļoti patīkami saņemt profesionāļu atsaučību un saprast, ka tu kā rakstniece kaut ko dari pareizi, bet saņemt atbalstu no lasītājiem – tas ir miljons, esmu laimīga, ka man tas izdevies. Droši vien vēl ilgi par to priecāšos, jo vairāk tāpēc, ka savā "Instagram" kontā saņēmu ziņu no kādas meitenes, ka mana grāmata ļāvusi noticēt – arī viņa var rakstīt. Ja mans uzrakstītais iedvesmo tīcēt, ka arī citi var rakstīt, ne tikai lasīt, tas ir lieliski!

Ļoti brīnišķīgā tabula ar lasītāju atsauksmēm – es to varētu izprintēt, ierāmēt un pielikt pie sienas, lasīt lēni un prātīgi, jo ik rindiņa paver skatienu uz kādu, kurš turējis grāmatu rokā un to lasījis. Labi atceros viesošanos Latvijas Nacionālajā bibliotēkā un teikumu, kas atskanēja – lūdzu, raksti vēl grāmatas! Tas mani aizķērās, un es tiešām nolemu rakstīt vēl."

Grāmatas "Tētis uz pilnu slodzi" tulkojāja Leide Rozīte:

Man bija liels prieks, ka varu šo grāmatu tulkot un ka tā uzrunājsi latviešu lasītājus un žūrijas dalībniekus, jo "Tētis uz pilnu slodzi" ir ļoti laba grāmata par nopietnu un sarežģītu situāciju. Nav jau runa tikai par vientuļo tēvu – tas ir stāsts par jebkuru vecāku, kas audzina savu bērnu, par spēšanu un varēšanu aprakstīt šīs situācijas ar humoru.

Grāmatā ir tik daudz atpazīstamu mirkļu – katrā jaunā mamma, kas sēdējusi parkā un skatījusies uz citiem vecākiem un viņu bērniem, salīdzinot sevi ar viņiem, to sapratīs. Anti Pasaēns gluži tāpat kā daudzi no mums, vērojot cilvēkus, dod viņiem vārdus saskaņā ar kādu raksturojošu iezīmi – tādi forši sīkumiņi, kas padara tekstu ļoti baudāmu. Tā ir laba lasāmviela, kas mums palīdz justies mazāk vientuļiem, arī tiem, kas ir vieni ar savu bērnu. Ceru, ka neviens vien tētis to izlasījis spēš novērtēt, ko tas nozīmē – audzināt bērnu. KZ

Avots: Kultūrziņas
Datums: 07-04-2021

Novērtē liepājnieču ieguldījumu literatūrā

● LIENE ANDERSONE

Trīs liepājnieces marta beigās pierādījušas sevi literatūras lauciņā. Inese Ķestere īstenojusi sapni, izdodot Liepājas spoku stāstu grāmatu, Rasa Bugavičute-Pēce saņēmusi augstāko atzinību lasīšanas veicināšanas konkursā, bet Katrīna Rudzīte nominēta Latvijas Literatūras gada balvai (LaLiGaBa).

Pēta un apraksta sarežģītas tēmas

Liepājnieces, rakstnieces un dramaturģes R. Bugavičutes-Pēces izdotā grāmata "Puika, kurš redzēja tumsā" saņēmusi augstāko atzinību Kultūras ministrijas finansētajā lasīšanas veicināšanas programmā "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2020". Tā ieguvusi pirmo vietu kategorijā 15+ jeb lasītājiem, kuri vecāki par 15 gadiem. Grāmatu apskatniece Līva Alksne vērtē, ka šī grāmata noteikti nav literatūra tikai bērniem. "Arī man kā pieaugušajam šis bija ļoti izglītojošs materiāls humora mērcē. Es tiešām nebiju iedomājusies par daudzām niansēm, kas ir neredzīgu vai vājredzīgu

Grāmatas vāka ilustrācija nepārprotami atklāj, kāds būs grāmatas saturs – savu vērtējumu par to vien nekautrējas paust vērtētāji liepājnieki sociālajos tīklos. FOTO NO FACEBOOK.COM

cilvēku dzīvē. Vienā dienā izlasāms dzīvības ļoti pilns teksts, kas aizrauj līdzī nemanot. Bet pie grāmatas pēdējā teikuma man sakņudina degunu un acīs saskrien karstums," domas par grāmatu paudusi L. Alksne.

Savukārt K. Rudzīte kļuvusi par LaLiGaBas nominanti kategorijā "Labākais dzejas darbs". Viņa sadarbibā ar izdevniecību "Neputns" izdevusi dzejoļu grāmatu "Ērti pārnēsājami spārni". Šis ir viņas otrais dzejoļu

krājums. "Krājumā iekļautos tekstos esmu mēģinājusi apvienot intuitīvu pieeju valodai un apzinātus mēģinājumus pētīt tēmas, kas man šķiet nozīmīgas, bet vienlaikus ir sarežģītas vai grūti tveramas. Piemēram, dažādi apziņas stāvokļi un attiecības ar ķermeni. Arī attiecības ar valodu un rakstīšanu," viņa pauž grāmatas aprakstā. Jāpiebilst, ka K. Rudzītes debijas dzejoļu krājums "Saulsizplūdums" 2015. gadā saņēma Latvijas Literatūras gada balvu kategorijā "Spilgtākā debija literatūrā". Krājuma redaktore Anna Auziņa izdevniecības "Neputns" mājaslapā publicētajā atsauksmē vēsta: "Spilgtākā jaunā krājuma iezīme ir intelektuāla draiskulība – šķietami naivas blēņas un joki parādās skaidrā teorētiskā ietvarā, tā radot paradoksus, kas piešķir Katrīnas Rudzītes dzejai provokatīvu pieskaņu."

Izdod par saviem līdzekļiem

Televīzijā "TV Kurzeme" strādājošā Inese Ķestere realizējusi savu ieceri izdot grāmatu. Viņas pierakstītie un sarakstītie 26 "Liepājas spoku stāsti" ar pašas fotografētām bildēm, to-

starp uz vāka redzamo skeletu, izdoti izdevniecībā "Ezerrozes grāmatas". Finansējumu, ko I. Ķestere ar atbalstītāju palīdzību vēlējas iegūt "Projektu bankā", viņa nesaņēma, tādēļ izlēja grāmatu 200 eksemplāru tirāžā izdot par saviem līdzekļiem. "Ņēmu mazāko tirāžu, lai izpētītu, kāda vispār ir interese. Jārēķinās, ka grāmata saturiski ir lokālam mērogam vai noteiktam interesentu lokam," saka I. Ķestere. Vāka ilustrācijai autore izmantojusi fotogrāfiju, kurā iemūžinājusi pirms kāda laika ielas pretējo kaimiņu izveidotu instalāciju. Vērtētāji sociālajos tīklos jau pauduši sajūsmu, ka ilustrācija tieši un nepārprotami atklāj grāmatas saturu. "Ne jau tikai vējš piedzīst Liepājā. Dzīst arī rēgaini, baisi nostāsti par šeit redzētajām, dzirdētajām parādībām. Bērni bā vēlējos, lai pilsētas spoku stāstus varētu lasīt grāmatā, nevis tikai dzirdēt no aculieciniekiem. Gaidīju grāmatu, gaidīju... Visbeidzot uzrakstīju pati. Ņemiet par labu," sociālajos tīklos raksta grāmatas autore. Jāpiebilst, ka pirms vairākiem gadiem I. Ķestere izdeva grāmatu bērniem un jauniešiem ar nosaukumu "Skolas spoks".

Kultūra smok pandēmijas spīlēs

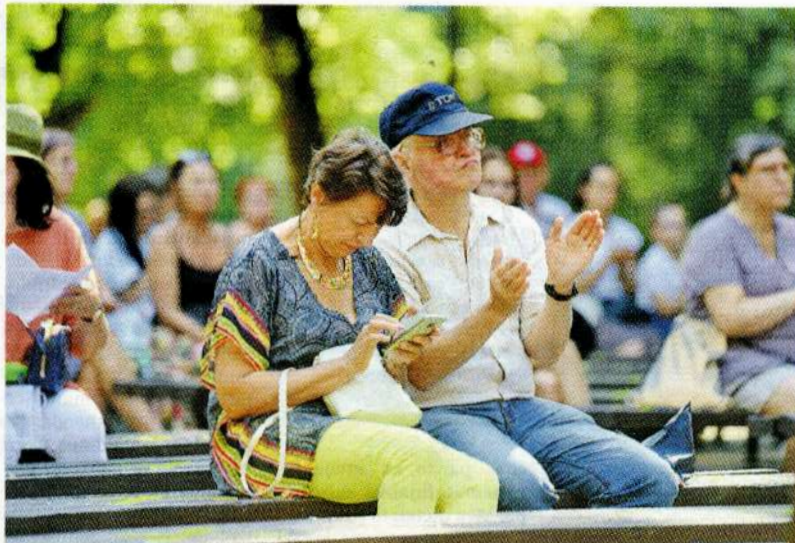
Kultūras atdzīvināšanā **rosina atkāpties no stingra scenārija**, atļaut «pilotprojektus»

Aisla Orupe

KULTŪRAS nozare jau ilgu laiku praktiski ir apstājusies. Patlaban par to, kad tā varētu atsākties, nepārprotamas atbildes nav ne valdībai, ne Veselības, ne Kultūras ministrijai. Tiesa, ir Ministru kabineta atspriņģināta četru soļu stratēģija. Nozarē strādājošie gan rosina neturēties tikai pie tās, bet atļaut rīkot zema riska pasākumus, ievērojot virkni nosacījumu un drošības protokolu. Tāda pieredze tiek izmantota arī citviet Eiropā.

Četru soļu scenārijs

Pirmais no četriem soļiem paredz, ka no 7. aprīļa (14 dienu kumulatīvais rādītājs uz 100 000 iedzīvotāju nepārsniedz 400 jaunus saslimšanas gadījumus) tiks atļauta interešu un profesionālās ievirzes izglītība un amatierkollektīvu darbība ārtelpās grupā līdz desmit cilvēkiem, profesionālās un augstākās izglītības sektorā profesionālās kvalifikācijas iegūšanai telpās – līdz pieciem cilvēkiem. Otrais solis, kas varētu tikt sperts aprīļa beigās, ļautu atvērt durvis individuāliem apmeklējumiem muzejos, bibliotēkās un kultūrvietās, paredzot 25 kvadrātmetrus vienai personai. Trešais solis būs iespējams tad, kad 14 dienu kumulatīvais rādītājs nepārsniegtu 250 jaunus saslimšanas gadījumus. Tad tiktu dota zaļā gaisma brīvdabas pasākumiem (auto/laivu) ar kontrolētu un ierobežotu apmeklētāju skaitu. Pie rādītāja 200 atļautu rīkot vēl plašākus pasākumus ārtelpās. Savukārt pie piektā soļa varētu nonākt, kad tiktu sasniegts zemas saslimstības līmenis, Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas sēdē skaidroja Kultūras ministrijas valsts

▲ **KAD 14 dienu kumulatīvais rādītājs nepārsniedz 250 jaunus saslimšanas gadījumus, tiks dota zaļā gaisma brīvdabas pasākumiem (auto/laivu) ar kontrolētu un ierobežotu apmeklētāju skaitu. Pie rādītāja 200 atļautu rīkot vēl plašākus pasākumus ārtelpās.**

FOTO - LETA

«Mums straujākā tempā jāiet uz priekšu, lai mēs tiktu pie kaut kādas attīstības.»
Ojārs Rubenis

sekretāre Dace Vilsone.

Detalizētāk analizējot, iekšējās var sākt rīkot pasākumus, kad jaunu saslimušo skaits nepārsniedz 150. Arī tad apmeklētāji nedrīkstētu pārsniegt 33% (līdz 300 cilvēku) no platības, nosakot personalizētas sēdvietas, veicot apmeklētāju uzskaiti un ievērojot drošo protokolu. Laukā varētu pulcēt 500 cilvēku lielu auditoriju ar tā-

diem pašiem noteikumiem kā telpās. Ja epidemioloģiskie rādītāji nokristos līdz 100 jauniem inficētajiem uz 100 000, tad telpās varētu sanākt kopā līdz 500 (50% no platības), bet laukā – līdz 1000 apmeklētāju. Rādītājam noslidot līdz 50, telpas drīkstētu izmantot par 75%, laukā – pulcināt līdz 5000 cilvēku vai pat bez ierobežojumiem. Visos posmos gan būs jāievēro drošais protokols, uzsvera D. Vilsone.

Zema riska pasākumi

Šobrīd gan tiek izvērtēta arī cita iespēja iekustināt kultūras jomu. Nozares neformālā darba grupa ir izanalizējusi citu valstu pieredzi, lai mēģinātu to pārnest arī uz Latviju. Tas ļautu ik pasākumu rīkot, izvērtējot individuālos riskus. Piemēram, Vācijā tas tiek darīts, piesaistot zinātniekus. Berlīnes filharmonijā, ņemot vērā viņu ieteikumu, 20. martā tika rīkots koncerta «pilotprojekts», aiz-

pildot 42% telpas un nodrošinot labu gaisa ventilāciju. Pirms tam visiem apmeklētājiem uz vietas bija jāveic ātrais antigēnu tests.

Ja neizdotos saslimstības rādītājus samazināt tik ātri, kā vēlētos, šāds risinājums ļautu organizēt zema riska pasākumus, kuros būtisks akcents būtu ne tikai negatīvi testi, bet pastiprināta uzmanība tiktu pievērsta arī apmeklētāju izvietojumam un blīvumam, norises laikam un ilgumam, starpbrīžiem, ventilācijai, atzina D. Vilsone. Iespējams, varētu sarīkot arī teātru pirmizrādes un koncertus, atļaujot piedalīties nelielai profesionāļu un kritiķu auditorijai (no 20 līdz 30 cilvēkiem), lai aktieriem un citiem radošajiem būtu skatītāju klātbūtnes sajūta.

Neformālās darba grupas pārstāvis un Latvijas Nacionālās operas un baleta valdes loceklis Sandis Voldiņš rosina nevis gaidīt, kad nokritisies kumulatīvie līmeņi, un

tikai tad domāt par nozares atvēršanu, bet neizniekot laiku un neizlēgt iespēju organizēt atsevišķus pasākumus, tādējādi nonākot arī pie konkrētiem ieteikumiem, kā kultūras jomai Covid-19 apstākļos funkcionēt. «Mēs jau tagad atlasījām 11 būtiskus faktorus, kas būtu jāievēro. Tostarp – izmantot testus daudz plašāk, arī ātros,» teica S. Voldiņš.

Procesi pārāk lēni

Teātra darbinieku savienības valdes priekšsēdētājs Ojārs Rubenis vērsa uzmanību uz izskanējušo publisko informāciju, ka no 15. jūnija cilvēki varēs doties ceļojumos Eiropas Savienības teritorijā tad, ja viņi varēs uzrādīt pozitīvu polisi vai negatīvu testu. Kāpēc tādā gadījumā to pašu nevar attiecināt uz kultūras pasākumiem? «Mums straujākā tempā jāiet uz priekšu, lai mēs tiktu pie kaut kādas attīstības,» mudināja O. Rubenis.

Kultūras ministrs Nauris Puntulis (NA) ir piesardzīgs attiecībā uz izņēmumiem. «Valdībai pārmet neizlēmību un mēģināšanu, kas rada neizpratni sabiedrībā. Tai pašā laikā tā ir noteikusi šo luksofora principu un konkrētus soļus, balstoties uz noteiktiem epidemioloģiskajiem rādītājiem. Mūsu uzdevums ir tos sasniegt, nevis pastiept uz vienu vai otru pusi, kā to mēģina darīt nozaru ministrijas. Tas rada sadrumstalotības izjūtu un pārpratumus. Ja var pieļaut izņēmumus, tad pavisam nelielus, piemēram, kritiķu klātbūtni pirmizrāžu nodošanas reizēs,» teica ministrs.

Runājot par nozares vakcinācijas procesu, D. Vilsone informēja, ka KM ir pieteikusi divas prioritārās kultūras un mediju darbinieku grupas: pirmajā iekļautas 1600 personas, otrajā 4790. ●